

Dragi učenici i nastavnici,

Pred vama je brošura u kojoj se nalaze savjeti uz pomoć kojih možete izraditi dobar, kvalitetan i zanimljiv školski web koji će zadovoljiti sve potrebe njegovih korisnika.

Zašto je bitno da škola ima dobar web?

Jedan od glavnih razloga za dobar školski web je taj što on predstavlja virtualno okupljalište nastavnika i učenika putem kojeg mogu razmjenjivati korisne i važne informacije vezane uz nastavu i školovanje. Te su informacije bitne i roditeljima, kao i zaposlenicima škole koji nisu izravno uključeni u nastavu, pa je korist od kvalitetnog školskog online okupljališta višestruka.

Kako izgleda dobar školski web?

Odgovor na ovo pitanje možete potražiti u brošuri koju upravo čitate. Za početak, važno je znati da je dobar školski web sadržajno bogat i jednostavan za korištenje. On sadrži informacije koje su smisleno organizirane, pregledno predstavljene i lako dohvatljive. Da bi se to postiglo potrebno je – pri osmišljavanju, ali i kasnije pri održavanju weba škole – imati na umu kome je web namijenjen. Također, treba biti jasno definirana svrha weba – zbog čega se web izrađuje i što se njime želi postići.

U radu na webu škole mogu sudjelovati svi učenici i nastavnici, stoga je pohvalno uključiti što više zainteresiranih u pisanje i objavu sadržaja. Web je svojevrsna preslika škole i života u školi – stoga iskoristite priliku za zajedničko online druženje, rad i učenje, ali i predstavljanje škole u svojoj zajednici/mjestu.

CARNetov CMS

Kako bi vam olakšao izradu školskog weba, CARNet je izgradio sustav koji omogućuje vrlo jednostavno objavljivanje i održavanje školskih webova – CARNetov CMS (Content Management System). Ovaj sustav osmišljen je i dizajniran posebno za potrebe škola i mogu ga koristiti svi učenici i nastavnici škola koje su ustanove članice CARNeta.

Putem CARNetovog CMS-a možete jednostavno otvoriti i ažurirati svoje web stranice koristeći bilo koji internetski preglednik. Neke od najvažnijih prednosti ovog sustava su što za njegovo korištenje nije potrebno veliko tehničko i dizajnersko predznanje, kao i činjenica da u izradi i razvoju weba mogu izravno sudjelovati svi učenici i nastavnici.

Uz pomoć CARNetovog CMS-a školski web možete otvoriti u svega nekoliko koraka: potrebno je odabrati jedan od ponuđenih dizajna i odmah se može započeti s uređivanjem. Prema osmišljenoj strukturi, jednostavno možete izraditi navigaciju školskog weba te otvoriti i grupirati stranice na način koji odgovara vašoj školi. Kako bi vam još više olakšao izradu, CARNetov CMS nudi već pripremljenu navigaciju koju možete u potpunosti iskoristiti, ali i mijenjati te prilagođavati prema potrebama svoje škole. Ovisno o sadržaju koji želite objaviti, odaberite neke od brojnih dostupnih modula, dodajte ih na svaku stranicu i unesite sadržaje.

Moduli koje vam nudi CARNetov CMS su:

- moduli *Vijesti, Static HTML i Pitanja i odgovori* za unos tekstova;
- moduli *RSS i Dokumenti za prikaz* za jednostavno prenošenje i prikaz sadržaja, dokumenata i slika;
- modul *Forum* za komunikaciju;
- moduli *Dokumenti i Galerija slika* za pohranu svih važnih dokumenata i fotografija;
- modul *Izrada obrasca* za izradu online obrazaca i velikih anketa;
- modul *Spajalica* koja svakom učeniku i nastavniku omogućuje izradu svojevrstne online osobne karte;
- te ostali moduli koji omogućuju dodavanje dodatnih sadržaja i obogaćivanje weba: *Anketa, Brojač posjeta, IFrame, Ključne riječi, Korisni linkovi, Mapa weba, Raspored sati, Rječnik, Školski kalendar i Tražilica*.

S obzirom da se CARNetov CMS kontinuirano razvija, vrlo je vjerojatno da će vam se s vremenom ponuditi neki novi moduli.

Izbor modula definira sadržaj web stranica, a sam izgled lako se i jednostavno mijenja. Dovoljno je da za svoj web odaberete novi predložak i vizuali će se promijeniti ne zadirući pritom u sadržaj. Također, ukoliko želite kreirati web stranice koje će biti dostupne samo učenicima i nastavnicima iz vaše škole, i to je lako izvedivo unutar CARNetovog CMS-a.

Na koje sve načine možete objaviti web stranice svoje škole putem CARNetovog CMS-a te sve detalje o korištenju sustava pročitajte u uputama na adresi <http://www.carnet.hr/cms>.

Za one kojima ove upute nisu dovoljne, CARNet je pripremio i besplatan online tečaj o korištenju CARNetovog CMS-a, dostupan na Nacionalnom portalu za učenje na daljinu Nikola Tesla na adresi <http://lms.carnet.hr>. Ovom portalu možete pristupiti uz korištenje svojeg elektroničkog identiteta u sustavu AAI@EduHr.

Što web škole čini dobrim?

Odgovor na ovo pitanje krije se u osnovnim pojmovima od kojih se sastoji svaki web. To su redom: struktura, sadržaj, uredništvo, korištenje multimedije, pristupačnost i poštivanje autorskog prava.

Struktura

Odlučili ste izraditi web škole u CARNetovom CMS-u ili pak poraditi na postojećem? Pitate se od kuda krenuti i koji će biti vaš prvi korak? Za početak trebate osmisliti strukturu web sjedišta škole ili pak poraditi na postojećoj strukturi.

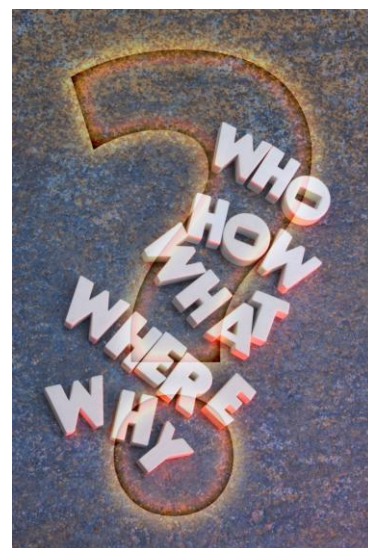
Već smo spominjali da vam CARNetov CMS omogućuje korištenje unaprijed definirane strukture koju možete jednostavno iskoristiti. No, ukoliko je želite promijeniti – to nije problem. Budite kreativni i osmislite kako želite da izgleda struktura web stranice vaše škole. Na vama je da odlučite i izaberete hoćete li iskoristiti postojeću i unaprijed definiranu strukturu ili ćete osmisliti neku sasvim novu i različitu.

U slučaju da ste se odlučili promijeniti postojeću strukturu, bitno je da imate na umu:

- tko su korisnici vašeg weba,
- čemu web sjedište škole treba služiti, i
- koji su sadržaji najvažniji posjetiteljima vašeg weba.

U daljnjem procesu kreiranja strukture weba svakako obratite pozornost na to da:

- nemaju sve informacije jednaku važnost te je stoga potrebno grupirati informacije, a neke od tehnika koje možete koristiti prilikom grupiranja i određivanja strukture web stranice su *card sorting* (sortiranje karata tj. određivanje strukture u gomili nestrukturiranih elemenata) i *mind mapping* (mentalne mape, odnosno dijagram kojim se prikazuje povezanost informacija odnosno riječi, pojmova, ideja, zadataka i drugih elemenata)
- bitne informacije trebaju biti lako dostupne (na primjer vijest o otkazivanju školskog izleta trebala bi biti na naslovnici)
- korisnici žele bitne informacije pronaći brzo i jednostavno (ne zaboravite na tzv. „Pravilo tri klika“ koje podrazumijeva da svaki korisnik u maksimalno tri klika treba doći do potrebne informacije)
- web ne smije sadržavati prazne stranice. Zbog toga je važno da na web ne stavljate module za koje trenutno nemate sadržaj (npr. prazan rječnik, prazan forum, prazni direktoriji nastavnika, prazne stranice za roditelje). Ovakve je stranice potrebno sakriti sve dok se na njih ne stavi sadržaj.

Sadržaj

Sadržaj je izuzetno bitan dio školskog weba i jako je važno kontinuirano paziti na izbor tema i događaja o kojima se piše. Podrazumijeva se da su na školskom webu najvažnije informacije vezane uz život i događanja u školi, dok su čitatelji uglavnom učenici i njihovi nastavnici. Izuzetno je važno voditi brigu o svim čitateljima, pa tako treba misliti i na one najmlađe koji su tek naučili čitati, ali i na nastavnike i roditelje čiji su zahtjevi i izbor tema bitno drugačiji.

Pazite da informacije koje prikazujete na webu škole budu ažurne te da ih kontinuirano objavljujete. Prednost weba kao medija je što se zastarjele informacije mogu arhivirati i na taj način ostati dostupne. Arhiviranjem takvih informacija ustupate mjesto novim i aktualnim informacijama koje će osvježiti rubriku vijesti i privući više čitatelja.

Nadalje, pohvalno je da na školskom webu istaknete posebnosti škole, na primjer sudjelovanje u regionalnim ili međunarodnim projektima, suradnju s lokalnom zajednicom, projekte pokrenute i osmišljene u školi, poznate ličnosti koje su pohađale školu, glazbeni kutak, knjigu mjeseca, bakinu kuharicu, virtualnu izložbu likovnih radova, efektne fotografije školskih zgrada, rubriku „dobre vijesti“ i dr.

Ako škola ima vizualni identitet (logotip, boje, font, itd.), preporučljivo je primijeniti ga i na webu.

Informacije koje želite prezentirati na webu trebaju biti cjelovite i istinite. Ako ih prenosite iz drugih izvora, bitno je to naglasiti i na dnu teksta navesti konkretan izvor.

Primjeri pozitivnih sadržaja na webu

Školski web mora služiti svima. Odličan je primjer web na kojem učenici koji zbog bolesti izostaju s nastave mogu pronaći informacije o domaćim zadaćama te o terminima pismenih i usmenih provjera, a jednako tako te informacije mogu učenicima koji redovito pohađaju nastavu poslužiti kao podsjetnik. Roditeljima školski web predstavlja mjesto na kojem će saznati informacije o izvannastavnim aktivnostima koje se održavaju u okviru škole, terminima i temama održavanja roditeljskih ili individualnih sastanaka ili školskim izletima.

Nastavnici na školskom webu mogu objavljivati nastavne materijale koji učenicima služe kao dodatan izvor za učenje te pomaže učenicima, koji zbog bolesti ili nekih drugih opravdanih razloga izostaju s nastave, da se po povratku lakše uključe u nastavu.

Osobitosti na koje treba obratiti pozornost

Tijekom dva prethodna natjecanja 'Skockajte web!' ocjenjivački sud je uočio mnoge pozitivne primjere webova škola. Međutim, uočeni su i neki nedostaci radi kojih se preporučuje:

- redovito arhivirati zastarjele informacije;
- izbjegavati dugotrajne Flash animacije koja odvrćaju pažnju čitatelja od samog sadržaja;
- izbjegavati preduge tekstove te one koji svojim sadržajem ili temom ne odgovaraju rubrici u kojoj su objavljeni;
- paziti na ujednačenost fontova (koristiti najviše dva fonta);
- paziti na čitljivost tekstova, odnosno izbjegavati pretjerane upotrebe verzala, kurziva i podebljanja u oblikovanju teksta.

Kako bismo vam pomogli izbjeći navedene propuste, nudimo vam savjete o tome koje osnovne elemente trebaju sadržavati tekstovi objavljeni na webu te kako ih oblikovati.

Pisanje tekstova

Kod pisanja tekstova neka vas vodi želja da što učinkovitije prenesete informaciju svojim čitateljima. Pisanje tekstova za web razlikuje se od pisanja tekstova za školske novine. Tekstovi za web moraju biti prilagođeni webu kao mediju, što znači da ne smiju biti predugi. Oni moraju biti jasni i sažeti, a njihovi naslovi kratki i informativni.

Kada želite pojasniti neke pojmove u tekstu ili dijelove teksta, bolje je navesti linkove koji vode na objašnjenja pojmova ili dijelova teksta, nego sve to tekstualno opisivati. Jedno od

najvažnijih pravila je da svi tekstovi moraju biti gramatički i pravopisno ispravni – osobito zato jer se nalaze na stranicama obrazovne ustanove.

Oblikovanje tekstva

Već smo napomenuli da, bez obzira na vrstu teksta, nije dobro koristiti više od dva fonta, a dobro je i što manje mijenjati veličinu fonta.

Tekst napisan velikim tiskanim slovima (verzalom) ima sve znakove iste visine, što otežava čitanje i u Internet bontonu podrazumijeva vikanje. Zbog toga vam savjetujemo da ne koristite verzal kod naglašavanja teksta, već da za to pokušate koristiti podebljavanje (*bold*). Podebljavanje teksta je dobar način isticanja kratkih dijelova teksta, no podebljavanje duljih dijelova teksta znatno otežava čitanje i treba ga izbjegavati.

Također nije preporučljivo naglašavati dijelove teksta podvlačenjem (*underline*), jer podvlaka na webu ima svoje uobičajeno značenje, a to je predstavljanje linka.

Važno je da odlomci u tekstu ne budu predugački te da podnaslove odlomaka označavate s tzv. *headinzima* koje možete odabrati na alatnoj traci u editoru klikom na opciju *Format* i odabirom *heading 2* ili *3*. Na taj ćete način ujednačiti sve podnaslove.

Tekstovi kopirani iz programa Microsoft Word u sebi nose mnoštvo suvišnih podataka o oblikovanju teksta. Prilikom lijepljenja (*paste*) teksta iz Microsoft Word editor prepoznaje o kakvom se tekstu radi i zbog toga nudi mogućnost čišćenja teksta, što svakako treba prihvatiti klikom na OK.

Slike u tekstu

CARNetov CMS nudi mogućnost postavljanja slike u sažetak članka koji je vidljiv na naslovnici. Obratite pozornost da slika sažetka treba opisivati sadržaj članka te uz motivirajući tekst sažetka može biti presudna za čitanje cijeloga članka. Slike koje ilustriraju tekst mogu se umetnuti i u sam tekst članka te na taj način olakšati čitateljima prenošenje glavnih informacija iz članka. Bitno je naglasiti da sve slike koje se objavljuju na webu moraju ispunjavati određene zahtjeve za objavu na webu. Detalje o tome koja je optimalna veličina slike za objavu na webu, kako prilagoditi sliku za web, ali i kako se koristiti svim ostalim alatima i modulima u CMS-u možete pročitati u online tečaju za samostalno učenje pod nazivom „CMS za škole - izrada i uređivanje web stranica škole“. Već smo spominjali da tečaju možete pristupiti na Nacionalnom portalu za učenje na daljinu Nikola Tesla.

Uredništvo

Za izradu svakog dobrog weba, pa i onog školskog, važno je uredništvo. Na početku je bitno okupljanje i organiziranje članova uredništva, a odmah nakon toga slijedi odgovarajuća podjela dužnosti i odgovornosti.

Vrlo je važno da se svakom članu uredništva, sukladno njegovim vještinama, znanju i iskustvu, unaprijed odredi jasno zadana uloga te dio weba za koji će biti zadužen. Tako će

pojedini član uredništva postati zadužen, ali i odgovoran, za određenu stranicu, rubriku ili pak modul.

Kao članovi uredništva, morate dogovoriti vremenski raspored objavljivanja sadržaja na webu, ali i održavanja vaših redovitih sastanaka. Upravo se na sastancima uredništva najbolje rješavaju zajednička pitanja i potiče kontinuirani rad.

U urednički i autorski rad na webu svakako moraju biti uključeni i učenici. Oni mogu sudjelovati u izradi razrednih web stranica, raditi kao novinari (npr. izvještavati o izvannastavnim aktivnostima), biti u ulozi eksperta (npr. učenička prezentacija o korištenju računala ili sličnom sadržaju u koji se razumiju) itd.

Nema dileme da školski webovi na kojima su angažirani učenici imaju poseban pečat i da se ističu zanimljivošću.

Korištenje multimedije

Često se tvrdi da dobra web stranica mora sadržavati i multimediju, no jeste li sigurni da znate o čemu se tu zapravo radi? Recimo to ovako: sadržaj web stranica može biti predstavljen u formi teksta, slike, zvuka ili videa, a pod terminom multimedija podrazumijevamo sadržaj predstavljen u dvije ili više izražajnih formi.

Na Internetu su sadržaji različitih formi ugrađeni u web stranice, a web preglednici podržavaju prikaz različitih multimedijalnih formata pomoću programa koji se nazivaju *plugin*. Multimedijalni elementi pohranjeni su u medijske datoteke, a vrsta medija vidljiva je u datotečnom nastavku (npr. .gif, .jpg, .mp3, .flv, .avi i dr.).

Multimedija u obrazovanju

Izreka kaže da slika govori više od riječi, a psihologijska istraživanja kažu da ćemo se prisjetiti 10% od onoga što smo pročitali, 20% od onoga što smo čuli, 30% od onoga što smo vidjeli i 90% od onoga što smo učinili.

Bez obzira na navedeno, bilo da je riječ o školskim web stranicama ili nastavnim materijalima, u obrazovne svrhe najčešće se koristi tekst, no nastavnici sve češće počinju koristiti i sliku, zvuk ili video.

Fotografije se najčešće koriste kako bi se dodatno pojasnio tekst ili kako bi se uljepšale web stranice, no često se objavljuju i kao dokumenti nekih događanja. Zbog toga CARNetov CMS – uz pomoć modula Galerija slika – omogućuje jednostavnu objavu većeg broja slika u obliku svojevrnog foto albuma.

Vjerojatno ste čuli za *podcaste*, digitalne audio datoteke koje sadrže razne emisije, intervjue, predavanja, tutorijale, tečajeve i dr. Takve datoteke različitog sadržaja mogu biti vrlo korisne učenicima, primjerice radi usvajanja snimljenog sadržaja, uvježbavanja izgovora prilikom učenja stranog jezika ili ponovnog preslušavanja snimki nastavnih sati.

U današnje digitalno doba nije problem zabilježiti zvuk, bilo digitalnim diktafonom, mikrofonom spojenim na računalo ili mobitelom, te takve datoteke postaviti na školski web.

U digitalnim nastavnim materijalima često se koriste i animacije i to najčešće za prikaz fizikalnih i matematičkih zakona. Česte su i video datoteke jer je njihovo bilježenje, zahvaljujući dostupnoj tehnologiji, omogućeno gotovo svima. Danas i pomoću mobilnog telefona možete zabilježiti video zapise zadovoljavajuće kvalitete te ih na jednostavan način pohraniti na računalo i objaviti na webu. Nemojte pritom zaboraviti da je prilikom objave videa, posebno kada su u pitanju snimke maloljetnih osoba, potrebno od sudionika snimke ili njihovih roditelja tražiti dopuštenje za objavu snimke.

Obrada multimedijalnih elemenata

Da bi vaši multimedijalni elementi na webu bili dobro vidljivi i pristupačni svima, pa i onima sa sporom internetskom vezom, morate ih prije postavljanja prilagoditi. To znači da slikovnim datotekama morate smanjiti veličinu, a audio i video materijale prebaciti u komprimirane formate. Postoje posebni programi za prilagodbu multimedijalnih elemenata, a mnogi od njih su slobodno dostupni na Internetu.

Objava multimedijalnih elemenata

SLIKE

U tekst je najbolje postaviti male slike (tzv. *thumbnails*), dok bi slike velikih formata trebalo postaviti na zasebnu stranicu i tako čitatelju omogućiti da sam odluči želi li učitati tu veću verziju ili ne. Što sliku čini velikom? Preporučena najveća duljina slika u tekstu u CARNetovom

CMS-u trebala biti oko 500 piksela, a širina 200 ili malo manje piksela. To nisu propisane veličine, ali bilo bi dobro da se svi autori koji surađuju na izradi jednog školskog weba dogovore o optimalnoj veličini slika.

Slike nikako ne smiju dominirati tekстом, već trebaju poslužiti samo za njegovo dodatno pojašnjavanje ili, po potrebi, ukrašavanje.

ZVUK

Zvuk na školskim webovima često je nepotreban i mnogim posjetiteljima smeta. Zbog toga biste trebali izbjegavati automatsko pokretanje zvukova te posjetiteljima stranice omogućiti da sami odluče žele li ga slušati ili ne.

ANIMACIJE

Već smo pisali o tome koliko animacije mogu zorno prikazati neke fizikalne ili matematičke zakone. Danas je Flash najrašireniji alat za animiranje web stranica, no kod dodavanja tzv. *flash* animacija morate paziti da učitavanje traje što kraće te imati na umu da neki korisnici nemaju instaliran program za njihovo pokretanje. Zato je dobro da se već prilikom izrade takvih animacija s autorima dogovorite da budu brze i svima vidljive.

U CARNetovom CMS-u *flash* animacije možete ugraditi odabirom ikone Flash koja se nalazi na alatnoj traci prilikom korištenja editora teksta. Kako bi korisnik znao o kakvom se video zapisu radi, pokraj njega obavezno navedite njegovu veličinu i vrstu formata.

Pristupačnost

Svaka dobra školska web stranica mora biti prilagođena i pristupačna svim korisnicima, pa tako i osobama s invaliditetom. To znači da na dobroj web stranici moraju biti uklonjene barijere koje osobama s invaliditetom onemogućuju gledanje i razumijevanje njenog sadržaja. No, osim osobama s invaliditetom, web stranice moraju biti prilagođene i slabovidnim, slijepim i gluhim osobama, starijim osobama, onima sa specifičnim poteškoćama učenja, starijim osobama te osobama koje nemaju puno iskustva u korištenju weba. Upravo stoga web pristupačnost nastoji svim korisnicima weba osigurati jednaku mogućnost pristupa i interakcije s webom, bez obzira na mogućnosti ili nemogućnosti korisnika.

Prilikom korištenja weba osobe s invaliditetom često koriste tzv. pomoćnu tehnologiju, kao što su npr. čitači zaslona koje koriste slijepi osobe ili pak posebno oblikovane tipkovnice i druga pomoćna tehnologija. Kako bi ovi korisnici bili u mogućnosti koristiti spomenutu

pomoćnu tehnologiju, na svojim web stranicama morate osigurati određene preduvjete vezane uz pristupačnost weba.

Za korisnike koji su **slijepi, slabovidni ili ne mogu prepoznavati boje**, web stranice moraju imati:

- odgovarajući tekstualni opis svih slika i složenih slika (npr. grafovi i dijagrami);
- dobar kontrast teksta i slike u odnosu na pozadinu stranice te opciju promjene kontrasta;
- standardne formate dokumenata koje čitači zaslona jednostavno mogu interpretirati;
- dodatne oznake (kao npr. podcrtavanje) za označavanje teksta koji se želi naglasiti ili za označavanje linkova (nije dovoljno koristiti samo posebne boje);
- zvučni i/ili tekstualni opis svih video zapisa;
- dodijeljene nazive svih web okvira.

Osim navedenih preporuka, bitne su i ove:

- omogućena jednostavna promjena veličine fonta (slova);
- jednostavna navigacija bez gubitka okolnog teksta prilikom povećavanja fonta;
- dobro označeni web obrasci (označena polja za unos podataka, npr. u anketama ili tražilici) koji omogućuju logično kretanje osobama koje koriste čitače ekrana.

Ove posljednje nažalost još uvijek nisu izvedive u CMS-u, no radi se na mogućnosti njihovog postavljanja i samo je pitanje vremena kada će to biti moguće.

Za korisnike koji imaju **problema s gluhoćom ili nagluhošću**, web stranice moraju imati:

- adekvatne opise ili prijepise svih audio/video materijala;
- tekstove u kojima se koristi jednostavan i razumljiv jezik;
- ograničenu količinu teksta, kako bi se osobama koje izvorno koriste znakovni jezik olakšalo razumijevanje.

Za korisnike koji imaju **motoričke poteškoće**, web stranice moraju imati:

- velike i dovoljno razdvojene ikone, smještene ne preblizu tekstu;
- mogućnost koja nudi dovoljno vremena za unos podataka, kako bi korisnici koji imaju poteškoća s motorikom ruku stigli obaviti unos podataka;
- dobro označene web forme koje omogućuju logično kretanje po stranici.

Za korisnike koji imaju **specifične teškoće učenja**, web stranice moraju imati:

- jasno organiziran sadržaj;
- mogućnost isključivanja audio i video elemenata;
- alternativne načine prezentacije informacija, što znači da bi bilo dobro da uz tekstove postoje audio zapisi, a uz audio i video sadržaj - tekstualni opisi.

Upamtite da je pristupačan i upotrebljiv web dio koncepta e-pristupačnosti kojom se nastoji osigurati uključenost svih ljudi u informacijsko društvo. E-pristupačnost je izuzetno važna inicijativa jer podrazumijeva otklanjanje tehničkih barijera i poteškoća na koje osobe s invaliditetom, starije osobe i ostali mogu naići na putu da postanu aktivni sudionici informacijskog društva.

Autorsko pravo

U najširem smislu možemo reći da sve što neki autor napiše, nacрта, fotografira, snimi, ili na bilo koji drugi način zabilježi, može uživati zaštitu autorskog prava. Izuzetak su znanstvena otkrića (budući da ona otkrivaju postojeće, ali nepoznate prirodne zakone) te matematički koncepti, poslovni modeli i pravila igre.

Za razliku od drugih oblika intelektualnog vlasništva poput, primjerice, patenata, kod autorskog prava ne traži se nikakav formalan postupak registracije autorskog djela pa autor automatski postaje nositeljem autorskog prava samim ostvarenjem djela.

Kako pri radu na školskom webu ne biste povrijedili nečije autorsko pravo, važno je da za sve materijale koje koristite (tekstove, slike, animacije, video isječke itd.) navedete i potpišete njihove autore. Zahvaljujući odredbama međunarodnih konvencija o autorskom pravu, zaštićeni sadržaj možete jednostavno prepoznati po znaku © koji se koristi kao kratica za izraz copyright, no sama činjenica da nema ovog znaka ne znači da je materijal dostupan za objavu. Ako niste sigurni je li neki sadržaj zaštićen autorskim pravom, svakako se obratite njegovome autoru i raspitajte se o uvjetima i mogućnostima objave njegovog djela na svojem webu.

Preporučujemo vam da svakako pročitate online udžbenik Uvod u zaštitu intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj dostupan u CARNetovoj e-Knjižnici na adresi <http://e-knjiznica.carnet.hr>.

Prisutnost na Internetu danas je izuzetno bitna. Osim što ukida prostorna i vremenska ograničenja, njegove važne odlike su i interaktivnost, dinamičnost, vizualnost i multimedijalnost pa postojanje u internetskom prostoru danas predstavlja gotovo imperativ.

U današnje digitalno doba školske web stranice postaju središnje mjesto za objavu svih važnih informacija o nastavi, učenju i svakodnevnom učeničkom životu. Školske web stranice izvrstan su način informiranja učenika, roditelja, šire javnosti te budućih učenika koji tek trebaju odabrati školu koju žele pohađati. Nema dileme da dobar školski web koristi svima koji su na bilo koji način povezani sa školom.

Put do svakog dobrog školskog weba započinje odabirom dobrog alata, a mi vam preporučujemo korištenje CARNetovog CMS-a za škole, specijaliziranog za izradu školskih web stranica. Stoga, ako već niste, okupite uredništvo, osmislite strukturu, izradite sadržaj i uz pomoć CARNetovog CMS-a objavite najbolji web škole na Internetu. A da web vaše škole i ostane najboljim, redovito ga ažurirajte i obogaćujte sadržajem.

Pozivamo vas da i dalje redovito čitate Portal za škole na adresi <http://www.skole.hr> te da svoj školski web prijavite na natjecanje Skockajte web (<http://www.skole.hr/natjecanja/CMS>), na kojem se svake godine odabiru najbolji i najkorisniji školski webove, te osvojite vrijedne i korisne nagrade.

Želja nam je da upravo vaš školski web bude najbolji i najkorisniji. Sretno!

Impresum

Naslov: Webrošura: Vodič za izradu dobrog školskog weba

Tekstovi: Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet

Nakladnik: CARNet

Za nakladnika: Zvonimir Stanić, ravnatelj

Grafičko oblikovanje: Indigo Plavo

Tisak: Kerschoffset d.o.o.

ISBN: 978-953-6802-20-3

Naklada: 10 000

Zagreb, 2011.